

Pestprotocol

Doel van het protocol

Op OBS de Overhael streven wij ernaar om alle leerlingen een veilig pedagogisch klimaat te bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De werkwijze hiervoor is beschreven in het protocol 'Sociale veiligheid op OBS de Overhael'. Mochten er ondanks onze preventieve werkwijze toch signalen komen over pesten, wordt dat direct opgepakt. Pesten wordt niet geaccepteerd.

Voorwaarden voor beleid

Pesten op school is een ingewikkeld probleem. Dit kan worden aangepakt met behulp van onderstaande voorwaarden:

1. Pesten moet als een probleem gezien worden door alle partijen die zich met de school verbonden voelen: leerkrachten, ouders, omstanders, kinderen.
2. De school heeft als taak een veilige omgeving te bieden aan kinderen en volwassenen. In dat kader moet een pestprobleem voorkomen worden. Preventief kan dat doordat er met de leerlingen over dit onderwerp in algemene zin gepraat wordt. Dit is het meest effectief als hier gedurende het hele jaar aandacht aan besteed wordt. Verder kunnen er samen met de leerlingen regels opgesteld worden, waar iedereen zich aan houdt (hiervoor gebruiken wij de methode KWINK in alle groepen).
3. Als er toch gepest wordt, dienen de leerkrachten en omstanders dit te kunnen signaleren. De leerkrachten van de betrokken groepen en betreffende ouders worden altijd ingelicht.
4. Na het signaleren wordt er duidelijk stelling genomen tegen het pesten. Het pestgedrag wordt in de gehele groep of in een klein groepje besproken. Tijdens een gesprek in de hele groep worden vooral de toekijkers opgeroepen de gepeste te helpen en de pester op zijn gedrag aan te spreken. Een gesprek in een klein groepje verloopt anders. Het gedrag wordt duidelijk afgekeurd. Het gewenste gedrag wordt besproken. Dit wordt de daarop volgende weken dagelijks besproken vooraf en achteraf aan de schooldag (of een ander passend moment).
5. Als het pesten ondanks gesprekken niet ophoudt of opnieuw de kop op steekt, kan de school een lessenserie aanschaffen, die gebruikt kan worden bij de curatieve aanpak.
6. Er is op de school een aandacht functionaris/ vertrouwenspersoon aangesteld, die aangesproken kan worden door leerlingen, ouders en leerkrachten, als het probleem niet of ten dele wordt aangepakt. Daarnaast is er ook de mogelijkheid voor leerlingen om gebruik te maken van het groene doosje en daar een melding in te doen. Elk jaar wordt dit aan het begin van het schooljaar in alle klassen besproken door de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon probeert te bemiddelen. Als vertrouwenspersoon is op de OBS de Overhael Mevr. Ria Nicolai- Pronk benoemd. De vertrouwenspersoon wijst de ouder, leerling of leerkracht, indien nodig de weg naar de juiste instantie. De vertrouwenspersoon kan ook verwijzen naar de door het bestuur (ISOB) aangestelde vertrouwenspersoon.
7. Het is mogelijk om via de vertrouwenspersoon met het bestuur van de school in verbinding te treden, als een probleem niet opgelost wordt,

of als de genomen maatregelen niet helpen.

Ook is het mogelijk de CJG coach die verbonden is aan school in te schakelen om mee te laten denken.

Wat verstaan wij onder plagen en pesten?

Je kunt van plagen spreken, als beide partijen even sterk zijn en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen. Door zo nu en dan een beetje geplaagd te worden en terug te plagen zal de sociale weerbaarheid van een kind vergroot worden. Echter soms kan een plagerijtje door een kind als pesten opgevat worden. Dus men moet controleren of de bedoeling begrepen is.

Onder pesten verstaan wij in dit protocol: het gebruiken van systematisch geweld (psychisch, verbaal, fysiek, seksueel of digitaal) van een leerling of een groep leerlingen tegen een of meer kinderen die niet meer in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Het pesten heeft tot doel en tot gevolg dat degene die gepest wordt zich gekwetst, vernederd, afgewezen en /of buitengesloten voelt. Het slachtoffer is niet in staat zich adequaat te verdedigen. Verder beleeft alleen de pester lol aan de situatie. Deze situatie is ongelijkwaardig en blijft gehandhaafd tot er iets in de situatie veranderd. Noch de pester, noch het gepeste kind kan zonder hulp van buitenaf iets aan deze situatie veranderen

Pesten is groepsgedrag

Pesten wordt bepaald door factoren in de groepsamenstelling. In een 'onveilige groep' wordt eerder gepest. Een groep is een aantal mensen die regelmatig en op een directe manier met elkaar omgaan. Er is een bewustzijn dat men een groep is. Verder wordt hun gedrag gereguleerd door normen die binnen de groep gelden. Ze hebben voorts elkaar nodig om bepaalde doelen te bereiken ("pesten enzo", blz. 34). Is er positief leiderschap aanwezig dan zal er waarschijnlijk niet of weinig gepest worden. Maar in een groep, waar leiderschap ontbeert, zal het veel meer aan de orde zijn. Verder zijn groepsdoelen en groepscohesie ook van belang.

Pestsignalen

De vormen van pesten zijn talrijk. Naast het pesten in de alledaagse praktijk, vindt dit ook steeds vaker online plaats.

Vormen van pesten:

- Fysiek geweld als schoppen, slaan, spugen
- Spullen afpakken en/of vernielen
- (in de groep) voor schut zetten
- Bedreigen en/of chanteren
- Alle inbreng van de gepeste als waardeloos bestempelen
- Roddelen/ Schelden/ Kleineren
- Stalken
- Uitsluiten met spelen, bij partijtjes, met klassen rondgaan, e.d.
- Negeren
- Opwachten
- Soms zelfs aanzetten tot zelfdoding

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan. Bij signalen wordt altijd actie ondernomen.

Wat gebeurt er als er pestgedrag gesignaleerd wordt?

Zodra er een vorm van pesten wordt gesignaleerd, door wie ook, wordt deze doorgegeven aan de leerkracht. Een melding kan gedaan worden door een ieder die het gezien heeft. Een melding uit tweede hand (van horen zeggen), wordt altijd eerst met betrokken partijen besproken, om hoor en wederhoor toe te passen.

Daarna wordt deze melding 'gewogen'. Als het gedrag een vorm van plagen is, wordt dit met de 'geplaagde' besproken. Is het gedrag een vorm van pesten dan wordt er actie ondernomen. Onder actie ondernemen verstaan wij de pester aanspreken, het gedrag van de pester afkeuren, het gewenste gedrag bespreken, een stappenplan bespreken over hoe het gewenste gedrag aangeleerd wordt (dit kan zowel individueel als in de groep gebeuren). Ook volgt een gesprek met de gepeste, al dan niet samen met de pester. Daarnaast wordt er in het team melding van gemaakt, ook over de genomen maatregelen.

In het team wordt een 'volgafspraak' afgesproken, zodat dit pestgeval na een afgesproken tijd weer aandacht krijgt.

Anti pest actieplan opstellen

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer toch gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten en ouders. Het is belangrijk dat het gemeld wordt bij de leerkracht door ouders, leerlingen of anders betrokkenen. We gaan dan over tot de volgende aanpak:

Je kunt een plan in 5 stappen ontwikkelen.

1. Beschrijven van de situatie.
2. Activiteiten bedenken om het pestgedrag te veranderen.
3. De mogelijkheden en effecten daarvan inschatten, wegen, beoordelen.
4. Keuzes maken.
5. De gekozen activiteiten in een samenhangend plan onderbrengen.
6. Het plan evalueren

Op de volgende pagina zijn deze punten verder uitgewerkt.

Wat als de aanpak niet lukt, hoe verder?

Wanneer de beschreven bovenstaande aanpak niet of onvoldoende werkt wordt er nog meer maatwerk geleverd. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om:

- Professionele begeleiding in te schakelen
- Er wordt overleg gepleegd met hulpinstanties.
- Er kan worden besloten een MDO (Multi Disciplinair Overleg) in te plannen.
- De CJG-coach verbonden aan de school wordt ingeschakeld (wanneer dit nog niet gebeurd is).
- Er wordt overleg gepleegd met contactpersonen of andere scholen.

Wanneer de sociale veiligheid in gevaar is, kan er worden besloten over te gaan op schorsing.

Ad 1 Beschrijven van de situatie

- 1.1 Wat gebeurt er?
- 1.2 Wie zijn er bij betrokken?
- 1.3 Wie heeft welke rol? Pester, slachtoffer, meeloper, helper of zwijgende groep?
- 1.4 Waar gebeurt het?
- 1.5 Wanneer gebeurt het en hoelang is het al aan de gang?
- 1.6 Wat is jouw betrokkenheid?

Ad 2 Hoe kan je het gedrag van de leerlingen veranderen?

- door je manier van lesgeven.
- met de leerlingen een gesprek aangaan.
- leerlingen trainen in sociale vaardigheden.
- contact opnemen met ouders

2.1 Hoe kun je de groepsnormen beïnvloeden?

- met de (hele) klas in gesprek gaan.
- gesprekken met individuele leerlingen (wie?).

2.2 Hoe kun je de groepsstructuur beïnvloeden?

- door leerlingen op een andere plek te zetten.
- door leerlingen speciale taken te geven in de groep.
- door andere werkvormen te gebruiken bijv. groepswerk.

2.3 Hoe kun je de ouders erbij betrekken?

- via gesprekken met individuele ouders.
- via de ouderraad.
- via een ouderavond

Ad 3 Welke effecten zou het kunnen hebben, wat vind je daarvan?

3.1 Welke effecten heeft het op de groep?

- op veranderingen in de verhouding tussen verschillende kinderen.
- op informeel leiderschap
- op samenstelling van de groep

3.2 Welke effecten heeft het op individuele kinderen?

- op degenen die pesten?
- op de zwijgende toeschouwers.
- op het gepeste kind?

3.3 Welke effecten heeft het op jou als leerkracht?

- op je positie in de groep?
- op je gevoel en je motivatie?
- op wat je doet, moet doen of meer zou moeten doen?

3.4 Welke effecten heeft het op de school als geheel?

- op de verhoudingen, samenwerking, overleg in het team?
- op de rol en het functioneren van de schoolleiding?
- op de vernieuwingsplannen, -wensen en -ruimte?

3.5 Welke effecten heeft het op de relatie met de ouders?

- met individuele ouders?
- ouders van de kinderen die er bij betrokken zijn?
- ouderraad?

Ad 4 Welke activiteiten kies je

Om een keuze te kunnen maken, moet je antwoord hebben op drie vragen:

1. Wat is wenselijk? Kijk naar je beschrijving van wat er gebeurt (stap 1).
2. Wat is het meest effectief? Kijk naar je inschatting van de effecten en naar je beoordeling (stap 3).
3. Wat is haalbaar? Dit is vooral afhankelijk van de kenmerken van de schoolorganisatie. Dat heeft betrekking op de sfeer op school (organisatieklimaat) als hoe de zaken op school geregeld zijn (organisatiestructuur), zoals:
 - overleg structuur
 - niet- lesgebonden taken van de leerkrachten
 - ruimte voor speciale lessen in het lesprogramma.
 - vergaderruimte van de ouderraad
 - relatie met de vertrouwenspersoon, hulpverleningsinstellingen etc.

Kies na overweging en na advies een of meer van deze activiteiten die wenselijk, effectief en haalbaar zijn.

Ad 5 Hoe maak je er een samenhangend plan van?

Zo'n plan moet aan drie criteria voldoen:

1. Alle personen die een bijdrage leveren beschikken op elk moment over dezelfde kennis en een gezamenlijke visie.
2. Het plan moet uitvoerbaar zijn met de praktische en tijdelijke mogelijkheden van de school.
3. De op elkaar volgende (of gelijktijdige uitgevoerde) activiteiten moeten ook inhoudelijk op elkaar aansluiten.

Ad 6 Feedback

Nadat je de stappen 1 t/m 4 genomen hebt, bespreek je de bevindingen met je collega's en/ of ouders. Je krijgt dan feedback op je bevindingen. En kunt de verdere stappen bespreken.

Bespreek dan ook :

- Wie doet wat?
- Wanneer?
- Hoe houden we elkaar op de hoogte?
- Hoe evalueren we elke activiteit?
- Wie coördineert de activiteiten?
- Welke rol spelen de leerlingen bij dit alles?
- Wie houdt de behaalde resultaten in de gaten?